

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

dicta propositionis est, tres personae habent unam ac indivisam essentiam. In eodem sensu haec quoque est concedenda, una essentia est trium personarum. Haec tamen, tres personae sunt ex una, aut de una essentia, concedenda non est: eo quod propositiones, ex, & de non denotant habitudinem formae, sed vel causae efficientis, vel materiae: neutrum autem continet essentiae comparatione personarum.

Tres personae esse ex una, aut de una essentia non est concedendum.

ARTICVLVS III.

Virum omnia essentialia praedicuntur singulariter de tribus personis.

DISPVATIO I.

O loco explicandum esset, quid sit nomen essentialia, personale, & notionale, si quaest. 32. artic. 2. explicatum non fuisset. Merito autem Caietanus & alij admonent, in hoc articulo, solum esse sermonem de nominibus concretis.

Conclusio D. Thomae.

Divus Thomas hanc statuit conclusionem. Nomina essentialia substantiua, vt Deus, & Dominus, praedicantur in singulari, & non in plurali de tribus personis. Adiectiua vero praedicantur in plurali. Quod probat ex illa regula, quam quaest. 36. artic. 4. statimus nempe vt concretum substantiuum dicatur pluraliter necessarium esse pluralitatem, tam suppositorum, quam significati formalis: vt autem adiectiuum dicatur pluraliter, satis esse pluralitatem suppositorum: significatum vero formale nominis concreti essentialis est idem numero in tribus suppositis diuinis. Licet autem D. Thomas hoc loco aliam rationem reddat regulae propositae, magis tamen placet ea, quam cum Scoto loco citato reddidimus, vbi copiose, quae hoc loco dici poterant, explicata sunt.

Conciliatio quorundam auctorum in simbolo Athanasij, & in Concilio Lateranensi.

Ex conclusione D. Thomae regulae propositae facile erit intelligere rationem conciliandi quaedam dicta in simbolo Athanasij, & in Concilio Lateranensi, cap. Firmiter, de summa Trinitate & fide Catholica, quae primo aspectu videntur inter se contraria. In simbolo namque Athanasij de Patre, Filio & Spiritu sancto dicitur, Non tres aeterni, in plurali, sed vnus aeternus, sicut non tres increati, nec tres immensi, sed vnus increatus & vnus immensus. & infra: Non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens: c. vero, Firmiter, de eodem Patre, Filio & Spiritu sancto dicitur in plurali, consubstantiales, & coaequales & omnipotentes & coaeterni, &c. Imo eadem personae in simbolo Athanasij etiam dicuntur coaeternae eis verbis: Coaeterna sibi sunt & coaequales. Haec ex dictis in hunc modum sunt concilianda. Athanasius in locis primo loco citatis sumptis nomina illa substantiua, tamen si quaedam eorum, quod non sumantur in terminatione neutra, praeseferant formam adiectiuorum, ideoque negant dici pluraliter de tribus personis: Concilium vero Lateranense idemque Athanasius vbi secundo loco citatur, sumptis illa alia nomina adiectiua, caeque ratione tribuerunt illa tribus personis in numero plurali.

DISPVATIO II.

Virum concedendum sit tres personas diuinas esse tria entia, & virum Patrem omnem realitatem ac entitatem, quam habet, communicet Filio.

Diuus Thomas in responsione ad tertium notat, cum res sit quippiam transcendens, conueniatque personis diuinis non solum ratione essentiae, sed etiam ratione relationis, concedendum esse tres personas diuinas esse vnā rem, id est, vnā essentiam ipsis communem, & cum vnaquaque earum eadem, iuxta illud Concilij Lateranensis cap. Damnamus, de summa Trinitate est Pater, Filius, &c. & inuentus. Quilibet trium personarum est illa res. Praeterea concedendum esse, tres personas diuinas esse tres res, & relatiuae scilicet realiter inter se distinctas.

Bartholomaeus Torres hoc loco eadem ratione affirmat concedendum esse tres personas diuinas, esse vnum ens, & tria entia, relatiua videlicet. Ac sane, esto quidem concedere renuant tres personas diuinas esse tria entia relatiua, placet tamen, quod Torres affirmat. Neque enim ens dicitur ab essentia, vt essentia solum dicit naturam communem suppositis aut inuiduis, sed ab entitate, vt entitas commune quod est absolutis & relatiuis, quae talia sunt, & tam naturae communi, quam proprietatibus personalibus, principiiue inuiduis conuenit: quippe cum ens, & res aequè late pateant, idemque videantur significare. Haec quod attinet ad primum eorum, quae proposita sunt.

Quod vero attinet ad secundum, Torres hoc loco ait, distinguendum esse de realitate ac entitate. Et quidem si licet sermo de realitate ac entitate absoluta, concedendum esse, Patrem communicare Filio omnem realitatem ac entitatem, quam habet. Si vero de relatiua, negandum id esse: quoniam paternitatem ei non communicat. Quare si sermo sit de realitate & entitate, vt relatiuam & absolutam ambitu suo continet, negandum erit, Patrem communicare Filio omnem realitatem ac entitatem quam habet. Quibus consonat illud Concilij Florentini in literis sanctae vniouis, in decreto de processione Spiritus sancti: Omnia quae Patris sunt, ipse Pater vniogenito Filio suo gignendo dedit, praeter esse Patrem.

Fortè dici melius posset, Patrem communicare Filio omnem rem, & omnem entitatem, quam habet, sed non quoad omnem modum realem, quem res illa habet. Ratio est, quoniam cum in Patre sit vnica simplicissima res realis, vnicaque simplicissima entitas realis (tamen si illa habeat plures modos, rationeue reales, virtute tamen inter se distinctas) sanè si Pater Filio communicat rem illam, quoad aliquem modum realem illius, nempe quoad rationem formalem essentiae, omnem rem, quam habet, illi communicat: quia habet vnica simplicissimam rem, eamque illi verè tribuit, licet quoad omnem modum realem quem illa habet. Cui sententiae congruit illud Ioan. 16. Omnia quaecumque habet Pater, mea sunt. Quamuis exponi id possit, quasi ibi sit sermo de perfectionibus Patris, quas Filius dicit suas esse, caeque communicare Spiritui sancto: ratio verò realis relatiua perfectio non est.

Quod si quis ita argumentetur, Pater habet realitatem, quae realiter distinguitur à Filio: illam quae non

MOL
In
D

Officio
Trinitatis

Pater dicit
omnem rem
omnem entitatem
omnem modum realem
omnem modum realem quem illa habet

Obiis
non

Solutio.

non communicat Filio: ergo aliquam realitatem non communicat Filio. Neganda est minor, quia illam, quae distinguitur, communicat Filio, sed non quoad id secundum quod realiter distinguitur à Filio, sed quatenus illa realitas, quae est paternitas realiter distincta à Filio, est essentia, quam Pater Filio communicat. Quo loco aduerte, quia hoc vocabulum, realitas Patris, non significat praecise esse relatiuum, aut esse absolutum, sed realitatem Patris, quae est vna numero, & habet verumque esse: paternitas verò significat illam quoad esse relatiuum praecise hanc esse falsam, Pater communicat paternitatem Filio, quia sensus est, communicat Filio realitatem illam quoad esse paternitatis, quod est falsum: Hanc tamen esse veram, Pater communicat Filio omnem realitatem quam habet. Atque etiam hanc, Pater communicat Filio realitatem, quae est paternitas, licet non quatenus rationem habet paternitatis.

Illud etiam hoc loco aduerte, has esse falsas, Pater communicat Filio omnem modum realem quem habet, Pater communicat Filio omnem rationem realem quam habet, sumpta ratione reali pro conceptu obiectiuo reali. Et enim modi reales, rationesque reales eo modo sumptae, sunt multae in Deo: vt alius modus, aliaque ratio realis est essentia, alia paternitas, alia spiratio actiua, aliaque & alia sunt diuersa attributa, Patereque modum realem, rationemque paternitatis non communicat Filio. Si ergo vocabulum, omne, distribuat pro modis, rationibusque reals quae sunt in Deo, tunc non omne reale, quod Pater habet, communicat Filio. Atque hoc modo loquimur frequenter, loquiturque Concilium Florentinum illis verbis citatis. Quare licet in rigore verum sit, Patrem communicare Filio omnem realitatem quam habet, quia vnicam habet, eamque illi communicat, licet non quoad omnem modum ac rationem realem illius, numquam sine distinctione est concedendum, Patrem communicare Filio omnem realitatem quam habet.

ARTICVLVS IV.

Virum nomina essentialia concreta possint supponere pro persona.

Quod in hoc loco dici poterant, consulto dicta sunt quaestiones 3 & 6. articulo quarto: quare solum dubia quaedam examinabimus.

DISPUTATIO I.

Virum haec sit concedenda, hic Deus est hic Deus, si pronomina a parte subiecti demonstrent Filium, & a parte praedicati Patrem.

Primum dubium sit, quod titulus proponit Bartholomaeus Torres hoc loco duas contrarias sententias refert, variisque argumenta in vtramque partem, tam difficillemque reputat hanc quaestionem, vt definire non audeat, an praedicta propositio simpliciter ac absolute sit concedenda: an verò sit neganda. Veretur enim si eam concedat, nequis clamet eum fauere errori Sabellij pluralitatem personarum negantis. Si verò eam neget, fauere errori Idololatrarum pluralitatem Deorum asserentium. Quare eo vitur consilio, vt eam distinguat, ac dicat: Si sit sensus, Filius, qui est

A Deus, est Pater, qui est Deus, esse haereticam. Si verò sit sensus, Filius & Pater sunt idem omnino Deus, esse veram & orthodoxam.

Nos autem putamus dicendum esse. Si nomen, hic Deus, tam a parte subiecti quam a parte praedicati, significet individuum naturae diuinae commune tribus personis, vt in rigore ac simpliciter significat, propositionem esse verissimam, ac identicam. Negamusque a parte subiecti ostendi posse solum Filium, & a parte praedicati solum Patrem. Neque enim nomen illud significat Patrem, quia Patrem, aut Filium, quia Filium, cum sit nomen absolutum & non relatiuum, sed hunc numero Deum communem tribus personis, illumque ostendit. Quamuis autem supponat pro tribus personis, quia tamen vnicam suppositionem pro illis supponit indistincte, vt q. 3. art. 4. ostendimus, nullam in particulari personam ostendit, sed omnes indistincte, ostendendo immediatè individuum illius commune, quod solum significat, & ratione illius quodammodo supposita, pro quibus mediatè supponit, propter modum significandi naturam diuinam in concreto. Itaque vocabulum, hic Deus, nec significat, nec designat, quoad illud pronomine, hic, proprietatem personalem, eo modo quo in creatis & naturalibus, quando dicimus, hic homo, aut hic equus, pronomine, hic, significat ac designat proprietatem personalem, aut suppositi, eaque ratione nomina illa, hic homo, aut hic equus, ostendunt personam, aut suppositum. Ratio verò diuersitatis est, quia pronomine, hic, designat ac significat principium indiuiduans: in rebus autem creatis & naturalibus, natura substantialis in concreto indiuiduatur per proprietatem personalem, aut suppositi, vel certe talis proprietates in principio indiuiduante suppositum includitur, eaque ratione pronomine demonstratiuum eam significat, ac ostendit. Quò fit, vt quando dicimus hic homo, aut hic equus, semper personam, aut suppositum significemus, ac immediatè ostendamus. At verò natura diuina, tam in concreto, quam in abstracto, se ipsa est haec, ac indiuidua, proprietatesque personales sunt extra rationem ipsius, quatenus est haec: eaque ratione nomen, hic Deus, quod eam in concreto significat, nec significat, nec ostendit proprietates personales, aut supposita, sed solum naturam singularem illis communem, tamen si simul supponat mediatè pro omnibus suis suppositis distincte.

Quo loco aduerte, quando dicimus, hic Deus generat, nos non ostendere personam Patris, sed hunc Deum communem tribus suppositis, & cum illo omnes tres personas indistincte: verificari verò praedicatum de subiecto ratione solius personae Patris, pro qua nomine positum a parte subiecti mediatè ac indistincte supponit. Longè itaque diuersa sunt, ostendi a parte subiecti solum personam Patris, & praedicatum verificari de subiecto ratione solius personae Patris. In proposita namque re; hoc secundum est verum: primum verò falsum.

Quòd si quis dicat, cum nomina pro hominum arbitrio significant, sumo propositionem illam, ita vt pronomine, hic, a parte subiecti designet ac demonstret proprietatem Filij, & a parte praedicati proprietatem Patris, idemque sit dicere a parte subiecti, hic Deus, ac dicere, Deus Filius, & a parte praedicati idem sit dicere, hic Deus, ac dicere, Deus Pater. Deinde verò petat, sitne nunc propositio vera, an falsa? Respondeo, tunc esse falsam, sed nomen, hic Deus, sumi aequiuocè, a parteque subiecti significare idem, quod significat vocabulum, Filius, & a parte praedicati significare idem, quod significat vocabu

Autori sententia.

Opinia Torres.